

Mi polazimo od nacionalnoekonomske, savremene činjenice.

Radnik postaje utoliko siromašniji, ukoliko proizvodi više bogatstva, ukoliko njegova proizvodnja dobiva više na moći i opsegu. Radnik postaje utoliko jeftinija roba, ukoliko stvara više robe. Povećanjem vrijednosti svijeta stvari raste obezvređivanje čovjekova svijete u upravnom razmjeru. Rad ne proizvodi samo robe; on proizvodi sebe sama i radnika kao robu, i to u razmjeru u kojem uopće proizvodi robe. Ta činjenica izražava samo ovo: da se predmet proizveden radom, njegov proizvod, suprostavlja njemu kao tuđe biće, kao sila nezavisna od proizvođača. Proizvod rada jest rad koji se fiksirao u jednom predmetu, koji je postao stvar, to je opredmećenje rada. Ostvarenje (Verwirklichung) jest njegovo opredmećivanje kao gubitak i ropstvo predmeta, prisvajanje kao otudjenje, kao ospoljenje.^[W]

Ostvarenje rada toliko se pojavljuje kao obestvaranje, da se radnik obestvaruje do smrti od gladi. Opredmećenje se toliko pojavljuje kao gubitak predmeta, da je radnik lišen najnužnijih predmeta, ne samo predmeta za život nego i predmeta rada. Štoviše, sam rad postaje predmet kojeg se radnik može domoći samo najvećim naporom i sasvim neredovitim prekidima. Prisvajanje predmeta pojavljuje se do te mjere kao otudjenje, da ukoliko radnik proizvodi više predmeta, utoliko može manje posjedovati i utoliko više dospijeva pod vlast svog proizvoda, kapitala.

Sve te konzekvencije nalaze se u odredjenju da se radnik prema proizvodu svoga rada odnosi kao prema tuđem predmetu. Jer prema toj pretpostavci je jasno: ukoliko se radnik svojim radom višeeksteriorizuje, utoliko moćniji postaje tuđji, predmetni svijet koji on stvara sebi nasuprot, utoliko postaje siromašniji on sam, njegov unutrašnji svijet, utoliko njemu samome manje pripada. Isto je tako u religiji. Ukoliko čovjek više stavlja u boga, utoliko manje zadržava u sebi. Radnik stavlja svoj život u predmet; ali sad život ne pripada više njemu, nego predmetu. Ukoliko je, dakle, veći taj proizvod, utoliko je manji on sam. Ospoljenje radnika u njegovu proizvodu znači ne samo da njegov rad postaje predmet, vanjska egzistencija, nego da rad egzistira izvan njega, nezavisno, tuđe i postaje samostalna sila nasuprot njemu, da mu se život koji je dao predmetu suprostavlja neprijateljski i strano.

Razmotrimo sad pobliže opredmećivanje, proizvodnju radnika i u njoj otudjenje, gubitak predmeta, njegova proizvoda.